

Alakemijoen Airut

Alakemijoen alueen kylien
tiedote 2/2015

Hirvas, Jaatila, Leive,
Muurola, Petäjäinen, Pisa
Rautiosaari sekä muut
alueen kylät

Ajankohtaista alueelta

Puheenjohtajan tervehdys

Lähihistorian lyhyt oppimäärä

Maasta ulos suuntautunut muuttoliike:

Työn puute ja nälkä ovat kautta ihmiskunnan historian saaneet ihmismassat liikkeelle. Vuosina 1870-1914 Suomen maaseudun tilaton väestö lähti nälänhätää, työttömyyttä ja asunnottomuutta pakoon. Kohdemaana oli Amerikka, jonne kuukausia kestäneiden laivamatkojen jälkeen rantautui yli 300 000 suomalaista paremman elämän toivossa.

Talvisodan aikana lähes 500 000 suomalaista eli evakossa poissa kotiseuduiltaan. Sotalasten muutto muihin Pohjoismaihin, etenkin Ruotsiin, kosketti 70 000 lasta ja lasten ohella Ruotsiin pakeni 56 000 aikuista. 1940-1960 Kanadaan muutti n. 15 200 suomalaista ja Australian valitsi uudeksi kotimaakseen 20 000 henkilöä. 1960-1970-luvuilla yli 300 000 suomalaista muutti Ruotsiin työn, hyvän asunnon ja leveämmän elintason perässä. Muuton huippuvuosien 1969 ja 1970 seurauksena Suomen väkiluku laski. Muuttajia oli noin 40 000 kumpanakin vuonna. Suomesta on toisen maailmansodan jälkeen muuttanut Ruotsiin yli 570 000 henkeä. Noin 40 prosenttia muuttaneista on palannut takaisin Suomeen tai he ovat siirtyneet johonkin kolmanteen maahan kuten Kanadaan ja Yhdysvaltoihin.

Suurien muuttojen jälkeen muuttovirrat ovat olleet tasaisempia ilman suuria huippuja, joskin viime vuosina aina näihin päiviin saakka maastamuutto on jälleen kasvanut. Lähtijöinä ovat nyt nuoret korkeasti koulutetut ihmiset, jotka lähtevät ja jättävät kotimaansa työttömyyden ja yleisen näköalattomuuden seurauksena.

Sisäinen muuttoliike Alakemijoen alueella:

Väkimäärän lisääntyminen ja ulosmuutto Alakemijoelta on tapahtunut samojen lainalaisuuksien vallitessa kuin maastamuutto ulkomaille. Luonnonvarojen massahyötykäytön aloittaminen, rataverkon ulottaminen Rovaniemelle saakka, maantieverkon, tukinuiton ja Kemijoen valjastaminen voimalaitostyömaiseen toi jokivarteen työn perässä kulkevia suomalaisia. Lohenkalastus oli merkittävä elinkeino Alakemijoella aina vuoteen 1948, jolloin Isohaaran voimalaitos aloitti toimintansa aiheuttaen lohikannan romahtamisen. Pohjois-Suomen metsien arvon noustessa metsäteollisuus ja tukkityömaat vetivät paikkakunnille työväkeä. Rautatieverkon jatkaminen ja maanteiden kunnan parantaminen lisäsivät yritystoimintaa, kaupankäyntiä ja työllisyyttä Alakemijoen alueella.

Muurolan keuhkotautiparantolan rakennustyöt ja sairaalan toiminnan aloittaminen v. 1927 avasi kylällä jälleen uudenlaisia yritys- ja työmahdollisuuksia. Lisää uutta väkeä ja työpaikkoja saatiin sairaalarakennuksen laajennuksen myötä. Uusi 355-paikkainen parantola otettiin käyttöön vuonna 1952. Sodan aikana parantola oli saksalaisten käytössä. Muurolan sairaalan muuttaminen 550-potilaspaikkaiseksi mielisairaalaksi 1975 edellytti mittavia rakenteellisia muutoksia sairaalarakennuksiin. Sairaalan muutostyöt heijastuivat koko alueelle yleisenä elinvoimaisuuden lisääntymisenä. Suuri potilasmäärä edellytti kattavaa henkilökuntaa mikä tarkoitti samaa määrää henkilöstöä kuin potilaitakin. Alueelle muutti ympäri Suomea nuoria koulutettuja työntekijöitä, perheellisiä ja perheettömiä, jotka tarvitsivat uusia hyväkuntoisia asuntoja, yhteiskunnan hyvinvointipalveluja, joustavaa liikennettä ja hyvää infraa. Uusien oppien myötä 90-luvulta lähtien näkemys psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidoista muuttui, mistä seurasi Muurolan sairaalan potilaspaikkojen vähentäminen. Muutosten myötä suuri joukko sairaalan henkilökuntaa pakkasi laukkunsa ei muuttaakseen Rovaseudulle vaan Alakemijoelta etelään ja itään. Tällä hetkellä sairaalassa on neljä psykiatrista osastoa.

Alakemijoen kylät ovat olleet jatkuvassa muuttoliikkeessä kulloistenkin elinolosuhteiden sekä työllisyyden muutosten/pysyvyyden vaihteluiden myötä. Nyt olemme jälleen uudessa tilanteessa. Alueemme on yksi Irakista paenneiden turvapaikanhakijoiden vastaanottaja. Ainakin kahden vuoden ajan Irakista tulleet muuttajat ovat keskuudessamme. Vaikeassa taloudellisessa tilanteessa ja jatkuvassa muuttoliikkeessä olevilla kylillä ei valitettavasti pääse syntymään vahvaa paikallidentiteettiä, tällöin kaikki vieras ulkoapäin tuleva alkaa aiheuttaa uhkaa ja pelkoja. Toivokaamme, että uusien tulokkaiden myötävaikutuksella kylillemme syntyy uutta elinvoimaisuutta. Että tämä suuri kulttuurinen muutos olisi meille mahdollisuus eikä haitta.

Historiatiedot olen kerännyt eri lähteistä.

Muurolassa 23.10.2015

Sirkka-Liisa Kemppainen

Alakemijoen aluelautakunnan pj.

Ajankohtaista alueelta

MUUTOKSEN KYNNYKSELLÄ

Olemme muutaman vuoden sisällä tarkasti selvillä siitä, millaisena sote-uudistus toteutuu. Uudistus vienee ”parhaimmillaan” kaksi kolmasosaa Rovaniemen kaupungin budjetista jonkinlaisen ylempään hallintotason päätettäväksi. Miten käy kylien sote-palvelujen tässä muutoksessa? Yksi skenaario on se, että suuret ja kaukaiset sote-tuotantoalueet tilaavat palveluja vain kunnalta ja suurilta kaupallisilta toimijoilta ja kylien oma hoivapalveluiden osaaminen ja yrittäjyys jää käyttämättä. Kylien tulevaisuuden kannalta olisi erittäin tärkeää, että uusi sote-järjestelmä sallisi ja jopa rohkaisisi kylätason mikroyrittäjyyttä.

Yhden tulevaisuusvision mukaan Suomen vanheneminen merkitsee eittämättä sitä, että varsinkin maaseutu muuttuu väestörakenteensa vuoksi palvelutaakaksi. Toisen vision mukaan ikäihmisten suuri määrä merkitsee varmaa kysyntää hoiva- ja hoitoalan (mikro)yrityksille. Tämä kehityssuunta voisi merkitä myös sitä, että maaseudulla tarvitaan paljon nuoria käsiä hoivaajiksi.

Rovaniemen aluelautakuntien kehittämissuunnitelmien kärkitavoite on vahvistaa Rovaniemen maaseutualueen elinvoimaa uuden työn ja yrittäjyyden kautta. Valmistelussa onkin monialaosuuskunta, joka olisi oiva vastaus tähän lisääntyvään ikääntyvän väestön hoidon ja hoivan tarpeeseen.

Edellä kuvattu antaa viitettä siihen, millaisia vaihtoehtoja sote-uudistuksen jälkeisellä ”uudella kunnalla” on valittavanaan. Kunnan ja sen maaseutualueen elinvoiman ja asukkaiden kannalta parempi vaihtoehto on ”läheisyyden ekonomia”. Rovaniemen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tänä vuonna lähipalveluperiaatteet, joista Rovaniemen aluelautakunnat antoivat myös oman lausuntonsa. Näihin lähipalveluperiaatteisiin olisi jokaisen kuntalaisen suotavaa tutustua.

Lappilaisen maaseudun elinvoimaan vaikuttaa useita muitakin ilmiöitä kuin oma sote-uudistuksemme. Kulunut syksy on osoittanut, että maailmassa voi tapahtua suuria muutoksia äärettömän lyhyessä ajassa. Turvallinen elin- ja asuinympäristö saattaa olla kylien kilpailuvaltti hyvinkin läheisessä tulevaisuudessa – lähien energiasta ja puhtaasta lähiruuasta puhumattakaan. Näihin kylien vahvuuksiin Rovaniemen aluelautakunnat ovat tarttuneet aluelautakuntakokeilun aikana omassa kehittämistoiminnassaan – on päästy hyvään alkuun.

Rovaniemen aluelautakuntakokeilun kolmas vuosi on päättymässä ja alkaa olla arvioinnin aika. Päätäjille, kaupungin johdolle ja asukkaille tarjotaan mahdollisuus osallistua arviointiin. Arviointiraportti on kaupunginhallituksen käsittelyssä keväällä ja valtuusto päättää rovaniemeläisen lähidemokratiamallin jatkosta kesän korvalla.

Hyvän syksyn toivotuksin
Meeri Vaarala
alueellisten palvelujen johtaja

Kuva: Jani Ekblom

Nuorten Ohjaamo on alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen ja yksilöllisen kohtaamisen palveluohjaamo. Ohjaamossa etsitään yhdessä ratkaisuja nuoren elämäntilanteeseen ja nuori saa työhön ja koulutukseen pääsyä edistävät palvelut yhden Ohjaamon ohjaajan kautta. Ohjaamo palvelee työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria sekä kaikkia niitä nuoria, jotka tarvitsevat nopeaa tietoa ja apua tai pidempiaikaista ohjausta yksilöllisiin tarpeisiinsa. Ohjaamo toimii Euroopan sosiaalirahaston tuella.

Asiakastyössä voidaan ottaa myös nuoren vanhemmat, kaverit ja huoltajat tiiviisti yhteistyöhön mukaan.

Ohjaamossa tehdään yhteistyötä laajassa verkostossa muun muassa TE-palvelujen, sosiaali- ja terveyspalvelujen, etsivän nuorisotyön ja oppilaitosten kanssa, mikä mahdollistaa katkeamattoman palvelupolun nuorelle. Ohjaamosta nuori saa apua muun muassa seuraaviin asioihin: sujuvaan arkeen ja asumiseen, raha-asioihin, paperiviidakossa selviämiseen, työpaikan etsimiseen ja työnhakuun sekä erilaisten koulutusmahdollisuuksien miettimiseen ja opintopolkujen rakentamiseen.

Soita ohjaajille!

Ohjaaja Joni Mäkitalo, 050 5725309

Ohjaaja Tiina Hukkanen, 050 3446708

Opinto-ohjaaja Kati Pakarinen, 020 7984546

Ohjaaja Paula Väänänen, 050 4354087

Ohjaaja Kim Kreuz, 044 733 9711

ohjaamo@rovaniemi.fi

Ajankohtaista alueelta

UUTTA TYÖTÄ JA PALVELUJA KYLILLE

Aluelautakunnat hakivat ratkaisuja uuden työn luomiseen Arktikumin kehittämisseminaarissa kylien uudistamis- ja kasvuhankkeista sekä nuorten kesätöiden kehittämisestä.

Lautakunnat voivat jatkossa olla aktiivisemmassa roolissa kylien uusien kokeilujen edistäjinä. Palveluseteliä ja Kotiapukuponkia kehittämällä saadaan työn lisäystä alueiden yrittäjille ja työtä vailla oleville. Nuorten työpolkuja ja tutustumista yrittämiseen voidaan avata yhdistysten, järjestöjen ja oman alueen yrittäjien kanssa. Nuorten perinteiset kesätyöhaut käynnistyvätkin heti vuoden vaihteen jälkeen. Kylien työtehtävien kartoitus kannattaa käynnistää nyt: missä tarvitaan apua? Mihin työhön voidaan palkata ensi kesänä kylien nuoret? Yksi tapa on ikäihmisten avoimen iltapäivätoiminnan kehittäminen. Toiminnalle on tarvetta.

Rovaniemen kylien palvelu- ja työosuuskunta RAITO perustettiin 11.11.2015. Osuuskunnan perustajajäseneksi liittyi heti seitsemän jäsentä ja uusia on ilmoittautunut. Palvelu- ja työosuuskunta on monitoimialainen. Sen toimialana on tuottaa arjen hyvinvointia ja kotona asumista tukevia palveluja: siivous-, tietotekniikka-, piha-, remontti- ja puuhuolto, ohjattu virike- ja harrastetoiminta, matkailun ohjelmalveluja, ympäristönhoitoon liittyviä sekä tapahtumapalveluja. RAITO:n perustajajäsenten kokous pidettiin maanantaina 23.11. Kauppatorin asukastuvalla (Pohjolankatu 4-6) klo 17. Uusilla työstä tykkävillä on mahdollisuus liittyä osuuskunnan perustajajäseneksi.

Kuva: Rovaniemen kaupunki

Tervetuloa!

Maarit Alikoski, Asukasasiamies

puh. 050 374 8495

***Osuuskunta on** yhtiömuoto, jonka tarkoituksena on sen jäsenistön taloudenpidon tai elinkeinon tukeminen harjoittamalla taloudellista toimintaa siten, että osuuskunnan jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita. Osuuskunnalla ei ole kiinteää osuuspääomaa, vaan se vaihtelee jäsenmäärän mukaan. Jäseneksi voi periaatteessa liittyä kuka tahansa. Osuuskunnan säännöissä voidaan kuitenkin määrittellä jäsenyyden edellytyksiä. Uudet jäsenet hyväksyy hallitus. Osuuskunnan jäsenet käyttävät osuuskunnassa samankaltaista valtaa kuin osakeyhtiön osakkeenomistajat.*

***Osuuskunnan** voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö, yhteisö, säätö tai muu oikeushenkilö. Perustajat liittyvät samalla osuuskunnan jäseneksi. Osuuskunta perustetaan laatimalla sille perustamissopimus. Osuuskunnan tarkoitus on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jotka osuuskunta järjestää (OKL). Osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa osuuskunnan velvoitteista. Jäsen vastaa osuuskunnan velvoitteista ainoastaan osuuskuntaan sijoittamallaan summalla (eli erilaisilla osuismaksuilla). Kirjalliset jäsenhakemukset osoitetaan osuuskunnan hallitukselle, joka päättää jäseneksi ottamisesta.*

Maarit Alikoski
Asukasasiamies

Päivi Linnansaari
Rovaniemen Rovatokka ry
Puheenjohtaja

Suvmaria Saarenpää
Rovaniemen Rovatokka ry
Sihteeri

Lapin
Muistiyhdistys ry
Muistiliiton jäsen

AIVOREENI-RYHMÄ MUUROLASSA KIRJASTON VIRTU-HUONEELLA ke klo 10-11.30.

Kokoontumiset seuraavina keskiviikkoina:
2.3., 30.3., 4.5. ja 8.6.

Muistipulmia ei tarvitse hävetä. Kaipaako vertaistukea tai virkistystä, muistitietoa tai juttuseuraa? Muistikuntoutus-ryhmä on tarkoitettu muistisairauteen sairastuneille sekä heille, jotka kokevat muistipulmia.

Lapin Muistiluotsin Muistitupa tarjoaa sinulle kaikkea tätä,
ilmoittaudu rohkeasti mukaan 11.–27.1.2016
ryhmätoiminnan ohjaaja Mirvalle p. 0400 742 319.

Kylien tapahtumakalenteri

Aika:	Tilaisuus:	Paikka:	Lisätiedot:
30.11.2015 klo 15.00	Hirvaan Joulunavaus ja pajuporon nimen julkistus	Pajuporon luona, Kemintien ja Peltolanmutkan risteys	Lisätiedot www.hirvas.com ja Hirvaan Facebook-ryhmä. Järjestää Hirvaan kyläyhdistys ry, Hirvaan koulu ja Hirvaan päiväkot. Yhteysthenkilö Satu Söderlund 041 438 3959
Jouluaatto 24.12.2015	Joulupukkipalvelu	Hirvaan alueella	Hirvaan vanhemmat ry, hirvaan.vanhemmat(at)gmail.com
Tammikuu 2016	VIP-viikko eli viikko ilman pelejä		Hirvaan vanhemmat ry, hirvaan.vanhemmat(at)gmail.com
14.2.2016	Lapsiperheiden omatoimiset leikki- ja liikuntatreffit	Hirvaan koulun piha-alue	Hirvaan vanhemmat ry, hirvaan.vanhemmat(at)gmail.com

Rovaniemen kaupungin kansalaisopiston **JOULUJUHLA** Korundissa KE 2.12.2015 klo18-20. Vapaa pääsy. Tervetuloa.

Rovaniemen kaupungin
KANSALAIPOPISTO

110304 POSLIININMAALAUSTA MUUROLAN KOULULLA

2.12.–11.12.2015 ja 8.1.–27.4.2016 ma, ke ja pe 17.30–20.30. Kurssimaksu 83 €, yhteensä 56 oppituntia.

Opettajana toimii Lea Mikkola. Kurssimaksuun sisältyy 10 euron töiden polttomaksu. Maalataan posliinimaalaukselle ominaisia aihekokonaisuuksia monin eri menetelmin ja tekniikoin. Soveltuu aloittelijoille sekä aiemmin harrastaneille.

Kokoontumiset syksyllä 2.12.ke / 4.12.pe / 9.12.ke / 11.12.pe ja keväällä 8.1. pe / 13.1. ke / 15.1. pe / 20.1. ke / 22.1. pe / 27.1. ke / 18.4. ma / 20.4. ke / 25.4. ma / 27.4. ke

Tiedustelut ja ilmoittautumiset sähköisesti 24.11.2015 mennessä <https://opistopalvelut.fi/rovaniemi/index.asp> tai puh. 016 322 65 20

KEVÄÄLLÄ 2016 ALKAVA KURSSI

110522 KANSANTANSSIA ALAKOULUIKÄISILLE MUUROLAN KOULUN LUKION SALISSA

10.1–10.4.2016, sunnuntaisin klo 18.00–19.30. Kurssimaksu 42 €, yhteensä 24 oppituntia.

Opettajana toimii pitkään Siepakoissa tanssinut Katja Rahkonen. Monipuolista tanssiliikuntaa kansantanssin askelin. Kulttuuritoimi maksaa puolet kurssimaksusta.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset keväällä alkaville kursseilla alkaa 17.12.2015 klo 10.00 <https://opistopalvelut.fi/rovaniemi/index.asp> tai puh. 016 322 6520

Kansalaisopiston toimisto on avoinna ma-ti 9.00–11.30 ja 12.30–15.00, ke-to 12.00–16.00, pe suljettu.

Tärkeitä puhelinnumeroita - leikkaa irti ja ota talteen!!

YLEINEN HÄTÄNUMERO 112

112 Suomi -mobiilisovellus hätäpuhelujen paikannukseen nopeuttaa avunsaantia hätätilanteessa. Se mahdollistaa soittajan sijaintitiedon välittämisen automaattisesti hätäkeskuspäivystäjälle. Yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa tehty sovellus on ladattavissa ilmaiseksi Android- ja iPhone -puhelimille, ja se ilmestyy myös Windows-puhelimille lähiaikoina. Hätäkeskuslaitos suosittelee sovelluksen lataamista.

LKS:n päivystys	päivystysasioiden puhelinneuvonta	016 322 4800
Myrkytystietokeskus	24 h	09 471 977 tai 09 4711 (vaihte)
Pikapoli, Sairaalakatu 1	ma-to 8 - 15 ja pe tai arkipyhän aatto 8 - 14	Ei puhelinasiointia
Auttava Puhelin	ma-ti klo 13–21 ja ke-pe 17–21	0203 16116
Lapin Ensi- ja turvakoti, kriisikeskus	ma- pe klo 8 - 18	040 553 7508
Lastensuojelun päivystys	ma- pe 8 - 16	040 726 6965
Lastensuojelun päivystys	virka-ajan ulkopuolella Lapin Ensi- ja turvakoti	040 584 0021 tai 112
Rikosuhripäivystys	Aluejohtaja Päivi Alanne-Kunnari	0400 979 175
Tien käyttäjän linja	24 h	0200 2100
Napapiirin Residuum	ma-pe 9-15, Jäteneuvonta kotitalouksille	0800 120 230 tai neuvonta(at)residuum.fi